

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИКЛАДНІ ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ:
ІНСТИТУТ ПРЕЗИДЕНТСТВА

для студентів

спеціальності	052 «Політологія»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітня програма	052.00.01 Політологія

№ 172
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код: 354
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма: 052.00.01
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » 2021 р.

Київ – 2021

Розробники:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології Історико-філософського факультету

Протокол від 15.09 2021 року № 1
Завідувач кафедри Пояркова Т.К.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 052.00.01 Галетковий

17.09.2021 р.
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
Галеткова Т.К.

Робочу програму перевірено

18.09.2021 р.
Заступник декана Взадури Завадський В. М.

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Прикладні політичні студії: Інститут президентства»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	3	-
Семестр	6	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	-
Форма семестрового контролю	Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Інститут президенства» є визначення сутності і ролі інституту президентства в політичній системі, порівняльний аналіз зарубіжних моделей функціонування інституту президентства в умовах різних форм правління і державного устрою, огляд процесу становлення та вивчення конституційно-правових засад інституту президенства в Україні, його повноважень, взаємодії з різними гілками влади.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-02	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Володіння базовими загальними знаннями в сфері політичної науки, основними політологічними поняттями, знання закономірностей та тенденцій функціонування політичних систем, різних форм держав.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: – фундаментальні знання з політичної теорії до розв'язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу;– ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів;– базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-03	Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки: – теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність загальнонаукових та спеціальних методів та дослідницьких підходів, розуміння етико-практичної значущості політичного знання;– ключові політологічні поняття, теорії і методи аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту;
ФК-04	Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-01-з	Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності: – знання класичних і сучасних теорій політики;– знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади;– знання теорій походження та моделей держави;– знання структури і функцій системи державного управління.
ПРН-03-з	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.
ПРН-01-у	Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез

	у сфері державної/публічної/практичної політики.
ПРН-02-у	Вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
ПРН-03-у	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
ПРН-04-у	Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
ПРН-03-с	Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.
ПРН-04-с	Здатність до ефективного передачі інформації, ідей, аргументів, користуючись відповідним стилем та мовою, в т. ч. ділове листування, зрозумілою як фахівцям, так і нефаківцям.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
Інститут президентства: сутність та світовий досвід функціонування							
Тема 1. Президентство як форма інституту глави держави.	7	2	2	-	-	-	3
Тема 2. Інститут президенства в президентських і «суперпрезидентських» формах правління.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 3. Специфіка інституту президентства в парламентських республіках.	7	2	2	-	-	-	3
Тема 4. Інститут президентства в змішаних республіках.	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	32	8	8	-	-	-	14
Змістовий модуль II.							
Інститут президентства в політичній системі України							
Тема 5. Становлення інституту президенства в Україні.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 6. Порядок обрання, конституційно-правовий статус і повноваження глави держави в Україні.	9	2	-	2	-	-	5
Тема 7. Взаємодія Президента України з іншими політичними інститутами.	9	2	-	2	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	28	6	2	4	-	-	14
Разом за курс	60	14	10	4	-	-	28

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Інститут президентства: сутність та світовий досвід функціонування

Тема 1. Президентство як форма інституту глави держави: загальні положення (2 години)

Поняття та форми інституту глави держави. Монарх і президент - спільне і відмінне. Сутнісні ознаки інституту президентства. Історія походження і становлення інституту президентства. Запровадження інституту президентства в США наприкінці XVIII ст. Дж. Вашингтон - перший президент США. Становлення інституту президентства в країнах Латинської Америки. Запровадження інституту президентства в Європі. Інститут президентства у постколоніальних державах Азії та Африки. Інститут президентства в контексті «третьої» хвилі демократизації.

Різновиди президентури. Індивідуальне та колективне президентство. Імунітет та індемнітет президента. Варіанти конституційного статусу президента. Президент як глава держави, глава виконавчої влади, гарант народного суверенітету і символ нації. Місце президента у системі органів державної влади. Порядок обрання президента. Парламентський та позапарламентський варіанти обрання президента. Вимоги до кандидатів у президенти. Загальні засади законодавства щодо процедури виборів президента. Інавгурація та вступ президента на посаду. Терміни виконання президентських повноважень. Процедура дострокового припинення повноважень президента. Сутність та особливості процедури імпічменту. Тимчасово виконуючий обов'язки президента.

Методологія вимірювання сили повноважень президента. Індикатори президенціалізації.

Основні поняття теми:

монарх, президент, президентура, індивідуальне президентство, колективне президентство, імунітет, індемнітет президента, імпічмент.

Тема 2. Інститут глави держави в президентських республіках.

Форми президенціалізму (2 години)

Поняття та ключові ознаки президентської республіки. Позапарламентський спосіб обрання президента і формування уряду. Обсяг повноважень президента в умовах президенціалізму. США - класична модель президентського правління. Еволюція інституту президентства в США. Процес президенціалізації та перетворення президента на ключовий інститут політичної системи. Характерні риси президентської системи влади. Дуалістичність центрів влади - розподіл функцій між президентом і парламентом. Особливості системи стримувань і противаг у США. Особливості виборів президента в США. Можливі протиріччя між волею виборців і результатами виборів. Електоральна підзвітність президента.

Запозичення американського досвіду президенціалізму країнами Латинської Америки. Особливості президенціалізму в Аргентині, Болівії, Бразилії, Венесуелі,

Еквадори, Колумбії, Мексиці, Нікарагуа, Сальвадори, інших латиноамериканських республіках. Обмеженість поширення президенціалізму в країнах Європи. Президентські республіки в країнах Азії та Африки. Переваги та недоліки президентської системи влади. Ризик втрати демократичності. Принцип «переможець отримує все» (гра з нульовим результатом). Характерні риси «суперпрезидентської республіки». Особливості становлення інституту президентства в умовах тоталітарного та авторитарного режиму. Практика втілення інституту президентства в радянську систему правління.

Основні поняття теми:

президентська республіка, президенціалізація, дуалістичність, система стримувань і противаг, електоральна підзвітність президента.

Тема 3. Специфіка інституту президентства в парламентських республіках (2 години)

Сутність парламентської системи влади. Обмеженість владних повноважень глави держави в умовах парламентської республіки. Повноваження парламенту. Інститут контрасигнатури. Парламентський спосіб формування уряду та обрання президента. Варіанти очолення уряду - президент або прем'єр-міністр. Відповідальність уряду перед парламентом. Право глави держави розпустити парламент. Переваги і недоліки парламентської системи влади. Ризик політичної нестабільності. Розповсюдження парламентської форми правління в країнах Європи. Парламентські республіки у ФРН, Ірландії, Італії, Швейцарії, Мальті, Сан-Марино, Фінляндії, Чехії, Словаччині, Угорщині, Австрії, Естонії, Латвії, Болгарії, у країнах Балканського півострова. Парламентські республіки в Африці та країнах Азії (Південно-Африканська Республіка, Ефіопія; Індія, Бангладеш).

Основні поняття теми:

інститут контрасигнатури, парламентська форма правління, парламентська республіка.

Тема 4. Інститут президентства в змішаних республіках (2 години)

Зміст і особливості змішаної республіканської форми правління. Ключові відмінності між президентсько-парламентською і парламентсько-президентською формами правління. Напівпрезидентська республіка. Подвійна відповідальність уряду. Механізми підтримки рівноваги і балансу сил і повноважень гілок та інститутів влади. Повноваження президента в різних варіантах змішаної республіки. Президент як арбітр в політичних конфліктах. Переваги та недоліки змішаних форм правління. Статус і повноваження президента в змішаних формах правління в Польщі, Франції, Португалії, Румунії, Литві. Змішані форми правління в країнах Азії та Африки. Небезпека надмірного посилення повноважень президента в змішаній республіці. Змішана республіка і авторитаризм (на прикладі Російської Федерації та інших країн). Еволюція та особливості змішаної форми правління в Україні.

Основні поняття теми:

республіканська форма правління, напівпрезидентська республіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Інститут президентства в політичній системі України

Тема 5. Становлення та еволюція інституту президентства в Україні (2 години)

Історичні засади інституту глави держави в Україні. Інститут глави держави в історичні періоди князівства та Гетьманату. Інститут глави держави в період національно-визвольних змагань. «Пакти і Конституції законів і вільностей Війська Запорізького» П. Орлика як історичне джерело становлення інституту президентства в Україні. Статус глави держави у проекті Конституції УНР 1917 р. Президентство М. Грушевського. Інститут глави держави в радянській Україні. Президія Верховної Ради Української РСР як колегіальний глава держави. Інститут глави держави за «Концепцією нової Конституції України» від 19 червня 1991 р. Закон «Про Президента Української РСР» від 5 липня 1991 р. Перші всенародні вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Еволюція правового статусу Президента в незалежній Україні. Статус президента України у проектах Конституції. Повноваження Президента України за Конституційним договором 1995 р. Формування президентсько-парламентської форми правління. Статус та повноваження глави держави за Конституцією України в редакції 1996 р. Зміни статусу Президента внаслідок конституційної реформи 2004 р.

Основні поняття теми:

гетьманат, конституція, президентсько-парламентська форма.

Тема 6. Обрання, конституційно-правовий статус та функції глави держави в Україні (2 години)

Президент як Глава держави. Президент як гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Недоторканність Президента.

Порядок обрання президента. Конституційні засади виборів Президента України. Оголошення чергових виборів Президента України. Закон України «Про вибори Президента України», що втратив чинність. Вимоги до кандидатів у президенти. Порядок висування кандидатів у Президенти, проведення та фінансування передвиборчої кампанії. Інавгурація, принесення присяги. Строки і порядок вступу на посаду Президента України. Обставини та конституційний механізм дострокового припинення повноважень Президента України. Регламент Верховної Ради України про порядок вступу Президента на посаду і припинення повноважень. Сутність та особливості процедури імпічменту. Тимчасово виконуючий обов'язки Президента. Недоторканність Президента України.

Функції та повноваження Президента України. Поняття компетенції Президента України. Представницькі повноваження Президента у внутрішньополітичній та зовнішньополітичній сферах. Повноваження Президента як учасника законодавчого процесу. Повноваження Президента у сфері виконавчої влади. Кадрові повноваження Президента. Повноваження Президента у сфері судової влади та національної безпеки та оборони. Право Президента України видавати укази і розпорядження. Роль президента у сферах зовнішньої і

військової політики. Президент як верховний головнокомандувач збройних сил. Роль президента у формуванні військового бюджету, прийнятті воєнних програм і доктрин. Право президента на проведення мобілізації збройних сил.

Основні поняття теми:

вибори, інавгурація, компетенція президента, повноваження.

Тема 7. Взаємодія Президента України з іншими політичними інститутами (2 години)

Конституційні засади і зміст системи стримувань і противаг в Україні. Взаємодія Президента з Верховною Радою України. Роль Президента у законодавчому процесі. Право на законодавчу ініціативу. Взаємодія Президента України, виконавчої і законодавчої влади стосовно кадрових повноважень. Право Президента України на скликання і розпуск парламенту. Форми комунікацій між Президентом і Верховною Радою. Парламентський контроль за діяльністю президента. Взаємовідносини Президента з Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади. Президент України і вищі органи судової влади. Президент і місцеві органи влади. Органи забезпечення діяльності Президента України. Ради національної безпеки та оборони України: порядок формування, склад, функції. Адміністрація Президента України. Проблема розмежування повноважень Кабінету Міністрів і Адміністрації Президента України. Офіс Президента України як наступник Адміністрації Президента. Структура та функції Офісу Президента України. Представництво Президента України у Конституційному Суді України, Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України. Взаємодія Президента України із силовими структурами. Рада з питань телебачення та радіомовлення у взаємодії із Президентом.

Основні поняття теми:

повноваження президента, Адміністрація Президента, Офіс Президента України, представництво президента.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Кількість одиниць
Відвідування лекції	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	1	1
Відвідування практичних занять	1	-	-	2	2
Робота на семінарському занятті	10	4	40	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	78	-	66
Загальний бал			144		
Коефіцієнт			100/144=0,694		

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основою і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- індивідуальна та групова робота на практичних заняттях;
- підготовка творчих робіт (реферат, есе, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Історичні передумови виникнення та еволюція інституту президенства в Україні.	4	5
2	Аналіз відносин і повноважень в системі «президент–парламент» в країнах з різними формами правління.	4	5
3	Аналіз взаємовідносин президента і прем'єр-міністра в країнах з різними формами правління.	4	5
4	Інститут виборів президента в країнах з різними формами правління: порівняльний аналіз.	4	5
5	Порівняльний аналіз конституційного статусу і системи повноважень у президентсько-парламентських і парламентсько-президентських республіках.	4	5
6	Основні типи президентських виборів, їх характеристика.	4	5
7	Характеристика феномену «суперпрезидентської республіки»: на прикладах конкретних країн.	4	5
	Разом	28	35

6.3 **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та

умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.

г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття та сутність інституту президенства.
2. Географія розповсюдження інституту президенства у світі.
3. Історичні традиції інституту глави держави в Україні.
4. Еволюція правового статусу Президента України.
5. Конституційний статус і роль президента в політичній системі суспільства.
6. Повноваження президента у президентській республіці.
7. Повноваження президента в парламентській республіці.
8. Повноваження президента в змішаній республіці.
9. Основні типи систем виборів президента.
10. Основні вимоги до кандидатів на посаду президента.
11. Конституційні засади дострокового припинення повноважень президента.
12. Взаємовідносини президента і парламенту у парламентській системі правління.

- 13.Взаємовідносини між президентом і парламентом у президентській системі правління.
- 14.Взаємовідносини між президентом і парламентом у змішаній системі правління.
- 15.Взаємовідносини між президентом і урядом у парламентській системі правління.
- 16.Взаємовідносини між президентом і урядом у президентській системі правління.
- 17.Взаємовідносини між президентом і урядом у змішаній системі правління.
- 18.Парламентський контроль за діяльністю президента.
- 19.Поняття компетенції, функцій та повноважень Президента України.
- 20.Представницькі повноваження Президента України у внутрішньополітичній та зовнішньополітичній сферах.
- 21.Повноваження Президента як учасника законодавчого процесу.
- 22.Повноваження Президента у сфері виконавчої влади згідно з Конституцією України.
- 23.Кадрові повноваження Президента України згідно з Конституцією України.
- 24.Повноваження Президента у сфері судової влади та національної безпеки та оборони.
- 25.Роль Президента України у сферах зовнішньої і військової політики.
- 26.Система стримувань і противаг між законодавчою і виконавчою гілками влади за різних форм правління.
- 27.Система органів забезпечення діяльності Президента України.
- 28.Конституційний статус Ради національної безпеки та оборони України.
- 29.Структура і функції Офісу Президента України.
- 30.Взаємовідносини Президента України і вищих судових органів.
- 31.Взаємовідносини Президента України і силових структур.
- 32.Обставини та конституційні механізми дострокового припинення повноважень Президента України.
- 33.Президент і монарх: порівняльний аналіз функцій і політичної ролі.
- 34.Інститут контрасигнатури як засіб забезпечення компетенції повноважень глави держави.
- 35.Генерал-губернатор як глава держави: на прикладі Австралії та Канади.
- 36.Характеристика моделі президентства в США.
- 37.Характеристика латиноамериканської моделі президентства.
- 38.Характеристика афро-азійської моделі президентства.
- 39.Характеристика європейської моделі президентства.
- 40.Посада віце-президента: сутність і функції в суспільному житті.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них: лекції – 14 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 4 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Семестр	VI семестр						
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I (78 балів)				Змістовий модуль II (66 балів)		
Теми	1	2	3	4	5	6	7
Лекції (теми, бали)	Т1 (1 бал)	Т2 (1 бал)	Т3 (1 бал)	Т4 (1 бал)	Т5 (1 бал)	Т6 (1 бал)	Т7 (1 бал)
Семінарські/практичні заняття (теми, бали)+ відвідування семінарів/практичних	С1 (10+1 бали)	С2 (10+1 бали)	С3 (10+1 бали)	С4 (10+1 бали)	С5 (10+1 бали)	ПР6 (10+1 бали)	ПР7 (10+1 бали)
Самостійна робота	СР 1 (5 балів)	СР 2 (5 балів)	СР 3 (5 балів)	СР 4 (5 балів)	СР 5 (5 балів)	СР 6 (5 балів)	СР 7 (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)				МКР 2 (25 балів)		
Семестровий контроль	Залік						

8. Рекомендовані джерела

а) джерела, які наявні у бібліотечних фондах Університету, основна література:

1. Конституція України / Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парламент. вид-во, 2007. 64 с. (Бібліотека офіційних видань).
2. Бисага Ю. М. Вибори президента: український та зарубіжний досвід: Навч. посіб. / Ю. М. Бисага [и др.]; Ужгородський національний ун-т. Юридичний факультет. Кафедра конституційного права та порівняльного правознавства. Ужгород: Ліра, 2003. 60 с.
3. Бурчак Ф. Г. Президент України / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Ред. М. С. Лопата. К.: Ін Юре, 1997. 24 с.
4. Кармазіна М. Президентство: український варіант / НАН України, Ін-т політ. та етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. К., 2007. 365 с.
5. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Рудича Ф. М.: Навч. підручник для студентів вищих закладів освіти. 2002. 327 с.
6. Плахотнюк Н., Мельниченко В. Інститут президентства в Україні: становлення та розвиток / Нац. академія держ. упр. при Президентові України. К.: Вид. дім «Максімум», 2004. 223 с.
7. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: Інституційний вимір. Львів.: Тріада плюс, 2004. 392 с.
8. Савчин М. Порівняльне конституційне право. К.: Юрінком Інтер, 2020. 328 с.

б) додаткові:

1. Белов Д.М., Бисага Ю.М. Конституційно-правове регулювання інституту президента в Україні та Франції. Ужгород: Ліра, 2007. 216 с.
2. Гетьман В. Як приймалась Конституція України: Нотатки учасника розробки Основного Закону України. К., 1996. 127 с.
3. Головатенко В. І. Інститут глави держави і програмні документи українських політичних партій на початку ХХ ст. // Ідеологія державотворення в Україні: Історія і сучасність: Матеріали науково-практичної конференції 22–23 листопада 1996 року. К., 1997.
4. Головатий С. Конституції нових держав Європи та Азії. К., 1996.
5. Зозуля О. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності: Монографія / О.В. Марцеляк (ред.). Х.: Харків юридичний, 2008. 304 с.
6. Євграфов П. Конституція України: коментар змін (2004–2007). Теоретичні та практичні аспекти: науково-практ. посіб. К.: Правова єдність, 2007. 204 с.
7. Кононенко Н. В. Інститут президентства в Україні: політологічний аналіз: Автореф. дис... канд.. політ. наук: 23.00.02 / Інститут політ. і етнонац. досл. К., 1998. 17 с.
8. Серьогина С.Г. Компетенція Президента України: теоретико-правові засади: Автореф. дис... канд.. юр. наук: 12.00.02 / Національна юридична академія України. Харків, 1998. 17 с.

9. Каневський О. Розподіл влади в США: історія і сучасність / Севастополь. держ. тех. ун-т. Севастополь, 1999. 28 с.

в) англomовні:

1. Yale University Press Stewart James B. Blood Sport. The Truth Behind the Scandals in the Clinton White House Yale University Press. 292 p.
2. Skowronek Stephen. Presidential Leadership in Political Time. 3rd ed. Lawrence: University of Kansas Press, 2020. 272 p. ;
3. Skowronek Stephen The Politics Presidents Make: Leadership from John Adams to Bill Clinton ... Paperback, Revised Edition, 545 pages
4. Koeker Philipp Presidential Politics. Powers and Constraints in Comparative Perspective. Universität Hannover <https://ecpr.eu/Events/Event/PanelDetails/5031>
5. DICKINSON, Matthew J. and LEBO, Matthew J. (2007), Reexamining the Growth of the Institutional Presidency, 1940-2000. The Journal of Politics. Vol. 69, N01, pp. 206-219.
6. GREENSTEIN, Fred (2009), The Presidential Difference: Leadership Style from FDR to Barack Obama (Third Edition). Princeton: Princeton University Press.
7. MARTINEZ-GALLARDO, Cecilia (2012), Out of the Cabinet: What Drives Defections from the Government in Presidential Systems? Comparative Political Studies Vol. 45, N01, pp. 62-90
8. MOE, Terry (1994), The Presidency and the Bureaucracy: The Presidential Advantage. In: The Presidency and the Political System. Edited by Michal Nelson. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press.
9. PONDER, Daniel E. (2012), Presidential Leverage and the Politics of Policy Formulation Presidential Studies Quarterly. Vol.42, N02, pp. 300-323.
10. RAILE, Eric D. PEREIRA, Carlos and POWER, Timothy (2011),
11. The Executive Toolbox: Building Legislative Support in a Multiparty Presidential Regime. Political Research Quarterly. Vol. 64, N02, pp. 323-334.